

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-05-05

Diarienummer 0138/23

Handläggare

Helene Nilsson, Nora O'Dowd

Telefon: 031-368 00 10

E-post: helene.nilsson@stadshuset.goteborg.se

Ändring av föreskrifter i stiftelsen Olof och Otto Myrbergs donation

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. För Stiftelsen Olof och Otto Myrbergs donation godkänns ändring av ändamålsföreskrift i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att för stiftelsen ansöka om permutation hos Kammarkollegiet.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att vidta eventuella justeringar som kan komma att påkallas av Kammarkollegiet med anledning av stiftelsens permutationsansökan.

Sammanfattning

Stiftelsen Olof och Otto Myrbergs donation har till ändamål att avkastningen ska användas till, sedan det i testamentet angivna gravar fått erforderlig vård, bidrag till driftskostnader för Tycho och Thilda Lindeqvists ungdoms- och studiehjem i Göteborg samt i enskilda fall till barn och ungdom som är i behov av ekonomiskt stöd. Dock ej till ändamål som det åligger stat eller kommun att bekosta.

Tycho och Thilda Lindeqvists ungdoms- och studiehjem finns inte längre då verksamheten är avvecklad och fastigheten såld. Ändamålet att lämna bidrag till hemmets driftskostnader är därför inte möjligt att tillgodose och ansökan om att upphäva aktuell föreskrift bör därför underställas Kammarkollegiet för beslut.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En ansökan om permutation kostar 8 500 kr som betalas med stiftelsens medel. Härutöver har stadsledningskontoret inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilaga

Testamente Stiftelsen Olof och Otto Myrbergs donation

Ärendet

Då del av stiftelsens ändamål inte längre kan uppfyllas på grund av ändrade förhållanden föreslås att ansökan om permutation görs avseende ändring av stiftelsens ändamål.

Beskrivning av ärendet

Stiftelsen Olof och Otto Myrbergs donation bildades genom testamente 1881, med tillägg 1882 och 1885, upprättat av Olof Andersson och Selma Amanda Andersson. I testamentet framgår att uppräknade fastigheter donerades till ett barnhus för Göteborgs Stad för mottagande och vård av värlösa barn, ”hvilket vi hoppas förr eller senare skola inrättas, icke för att minska kommunernas fattigvårdsutgifter utan för att bättre uppfylla samhällets pligter mot dessa värlösa små” med en rad villkor innebärande främst att donerade fastigheter inte fick säljas utan genom utarrendering skulle göras inkomstbringande på ett säkert sätt. Den årliga avkastningen skulle, efter det att i testamentet angivna gravar fått erforderlig vård, samlas till en fond, med namn Olof och Otto Myrbergs donationsfond, till dess ifrågavarande barnhus kommer till stånd varefter behållna inkomster, med beaktande av ovan villkor, får användas för barnhusets behov.

Något barnhus i enlighet med testamentet kom aldrig till stånd. Frågan om användningen av Olof och Otto Myrbergs donationsfond har genom åren varit föremål för flera utredningar och förslag, utan att frågan blivit löst. I stället beslutades 1963 att stiftelsens avkastning skulle ianspråkta för att användas till driftsbidrag till Tycho och Thilda Lindeqvists ungdoms- och studiehem i Göteborg som drevs av Stiftelsen Makarna Lindeqvists donation.

Stiftelsens ändamål ändrades därför, efter godkännande av Kungl. Maj:t 1964, på så vis att avkastningen ska användas till, sedan det i testamentet angivna gravar fått erforderlig vård, bidrag till driftskostnader för Tycho och Thilda Lindeqvists ungdoms- och studiehem i Göteborg samt i enskilda fall till barn och ungdom som är i behov av ekonomiskt stöd. Dock ej till ändamål som det åligger stat eller kommun att bekosta.

Genom testamente daterat 18 december 1920 upprättat av makarna Tycho och Thilda Lindeqvist föreskrevs att ett belopp om 200 000 kr skulle utgöra en fond, vars avkastning skulle användas till att upprätta och underhålla ett hem för fattiga, normalt begåvade barn. Fonden skulle förvaltas av stadsfullmäktige i Göteborg. Genom beslut 18 mars 1955 biföll Kungl Maj:t en framställning av stadsfullmäktige att fondens disponibla avkastning fick användas till att bekosta upprättandet och underhåll av ett ungdoms- och studiehem i huvudsaklig överensstämmelse med stiftelsens styrelses förslag. Hemmet färdigställdes 1956 i en för ändamålet uppförd villafastighet i Göteborg.

Den 30 oktober 1975 hemställde kommunfullmäktige i Göteborg till Kammarkollegiet om permutation. Ansökningen avsåg tillstånd för stiftelsen att få lägga ner driften vid ungdoms- och studiehemmet, att få tillstånd att sälja fastigheten samt lägga försäljningssumman till stiftelsens fondkapital, och att avkastningen av kapitalet framgent skulle användas till studieunderstöd åt studiebegåvad ungdom. Den 26 oktober 1976 biföll Kammarkollegiet stiftelsens ansökan om permutation. Till följd av permutationsbeslutet upphörde verksamheten vid ungdoms- och studiehemmet och fastigheten såldes varvid försäljningssumman lades till stiftelsekapitalet. Idag har stiftelsen Makarna Lindeqvists donation till ändamål att använda disponibel avkastning till studieunderstöd åt studiebegåvad ungdom som därav är i behov.

Då det inte funnits någon verksamhet vid hemmet att lämna driftsbidrag till enligt ändamålet har stiftelsen Olof och Otto Myrbergs donations ändamål främjats genom åren genom utdelning av bidrag till barn och ungdom som är i behov av ekonomiskt stöd.

Förvaltaren får inte ändra eller upphäva eller i särskilt fall åsidosätta föreskrifter i stiftelseförordnandet som avser stiftelsens ändamål utan att ansöka om tillstånd hos Kammarkollegiet. Enligt stiftelselagen (1994:1220) får föreskrifterna ändras, upphävas eller i särskilt fall åsidosättas endast om de på grund av ändrade förhållanden inte längre kan följas eller har blivit uppenbart onyttiga eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter. Bestämmelsen ska tolkas restriktivt och ställer krav på att det efter stiftelsens tillkomst har inträtt ändrade förhållanden som har haft en sådan påtaglig inverkan på föreskriften att den inte kan följas eller att den blivit uppenbart onyttig eller uppenbart stridande mot stiftarens avsikter. Orsaken till att en föreskrift inte kan följas kan vara av faktisk eller rättslig natur. Exempel på faktisk omöjlighet är att det inte går att få tag på någon som omfattas av stiftelsens destinatärskrets eller att stiftelsens avkastning är otillräcklig för att kunna främja ändamålet. Det kan vara rättsligt omöjligt att följa en föreskrift om den är olaglig eller strider mot goda seder.

I det här fallet är de ändrade förhållandena som inträtt av faktiskt natur. Det hem som varit stiftelsens ändamål att understödja med driftsbidrag har avvecklats och fastigheten har sålts. Det har således inträffat sådana ändrade förhållanden som gjort att det inte längre är möjligt att följa det angivna ändamålet att lämna bidrag till driftskostnader för Tycho och Thilda Lindeqvists ungdoms- och studiehjem i Göteborg. Föreskriften avseende bidrag till driftskostnader för hemmet behöver således upphävas så att avkastningen kan användas för att främja ändamålet i övrigt, det vill säga till barn och ungdomar i behov av ekonomiskt stöd.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att förutsättningar för permutation föreligger då det inträffat sådana ändrade förhållanden att det inte längre är möjligt att följa föreskrifterna om att lämna bidrag till driftskostnader för Tycho och Thilda Lindeqvists ungdoms- och studiehjem i Göteborg.

Magnus Andersson

Ekonomidirektör

Eva Hessman

Stadsdirektör

Förestående förordnande i hvad det angår beräkningen af den mig tillkommande fördel af bo oskifto, godkännes härmed, försäkras.

Göteborg den 11 Januari 1886.

Eleonore Dickson
född Willerding.

Bevittnas af oss på en gång närvarande:

M. E. Warn. *Frans Almén.*

Rätt afskrifvet, betyga

Frans Almén. *Carl Minton.*

Rätt transsummeradt betyga:

Tekla Andrién. *Axel Ramm.*

7.

Olof och Otto Myrbergs donationsfond.

**Bryggaren Olof Anderssons och hans hustru Selma
Amanda Anderssons testamente.**

Transsumt.

Testamente.

Vi undertecknade äkta makar vilja härmed om vår qvarlätenskap meddela nedanstående testamenta-

riska förordnande och förklara i sådant afseende såsom vår yttersta vilja:

8:o) att alla våra öfrige fastigheter, tomterna Anneberg, Sprängkullen och Vintorpet samt $\frac{1}{24}$ dels mantal Kallebäck Mellangården och $\frac{1}{12}$ mantal Kallebäck Sörgården, båda kronoskatte, i Örgryte socken, jemte åbyggnaderna å nämnde fastigheter, böra för sterbhus-delegarnes gemensamma räkning förvaltas intill dess vårt yngsta barn uppnått myndig ålder — — — — —

Eriksberg, Örgryte socken, Krokslätt Kongegården den 24 Januari 1881.

O. ANDERSSON, bryggare.
Sigill.

SELMA AMANDA ANDERSSON.
Sigill.

Att bryggaren Olof Andersson och hans hustru Selma Amanda Andersson, född Jönsson, i vår närvaro med sundt och fullt förstånd och af fri vilja, undertecknat denuå handling och förklarat den innehålla deras yttersta vilja och testamente, intyga undertecknade under edlig förpliktelse.

Carl Svensson.

D. E. Lutti.

Till förestående Inbördes Testamente göra vi härmed följande Tillägg, och de ändringar deri, att

A) de i punkten 8:o omnämnda fastigheterna $\frac{1}{24}$ mantal Kallebäck Mellangården och $\frac{1}{12}$ mantal Kallebäck Sörgården, som genom köp från en-

kan Britta Sofia Olsson och C. A. Olsson tillhöra mig Olof Andersson, samt i Testamentet ej omnämnda $\frac{1}{72}$ mantal Kallebäck Mellangården, enligt fastebref af samma dag köpt från Trädgårdsmästaren H. A. Söderlind och hans hustru, född Wallin, äfvensom det å sistnämnda hemmansdel uppförda hus, af oss härmed, efter bådass död, doneras till ett *Barnhus* för Göteborgs Stad för mottagande och vård af värnlösa barn, hvilket vi hoppas förr eller senare skola inrättas, icke för att minska kommunernas fattigvårdsutgifter utan för att bättre uppfylla samhällets pligter mot dessa värnlösa små; med följande villkor:

1:o) att dessa fastighetsandelar icke få säljas, utan genom utarrendering till jordbruk eller trädgårdsanläggning, på säkert sätt, göras inkomstbringande;

2:o) att årliga afkastningen i främsta rummet skall användas till underhåll och vård af följande trenne grafplatser på Göteborgs Stads Nya Begravningsplats;

N:r 568: $\frac{1}{4}$ Grafplats för Bryggare Olof Andersson Myrberg: Grafplatsfältet Litt. K. på Bergskullen;

N:r 569: 1 Grafplats för handlanden Alfred Johnsword d:o d:o;

N:r 570: $\frac{1}{4}$ Grafplats för Cigarrarbetaren Jonas Andersson Myrberg d:o d:o;

nemligen med enkel plantering af vintergrön, samt omförgyllning, när så erfordras, men högst hvar tionde år, af inskriptionerna derå;

3:o) att, om af våra afkomlingar något barn kommer i verklig nöd och fattigdom, detsamma, vare

sig det tillhör Göteborgs Stad eller annan kommun, må framför andra erhålla hjälp af denna vår stiftelse;

4:o) att i öfrigt årliga afkastningen af donerade fastigheterna, jemte räntor å influtna kontanta medel, samlas till en fond, under namn af Olof och Otto Myrbergs donationsfond, intilldess det ifrågavarande nya Barnhuset kommer i stånd, hvar efter behållna inkomsterna, efter iakttagande af under mom. 2:o och 3:o fastställda villkor, för barnhusets behof få användas; dock så att en femtedel af årsinkomsten alltid lägges till kapitalet, hvilket bör utlånas, så snart ske kan, mot goda inteckningar, och städse förvaltas under solidarisk ansvarighet, af vederbörande myndighet; varande vår önskan och vördsamma anhållan, att denna donation, å stadens vägnar, mottages af Göteborgs Stads herrar Fullmäktige, för att af Domkyrkoförsamlingens kyrkoråd förvaltas och vårdas, intilldess det kan finnas lämpligt att förvaltningen åt barnhusets egen styrelse anförtra.

hvilket allt vi härmed förklara vara vår yttersta vilja och inbördes Testamente.

Eriksberg den 30 Januari 1882.

O. ANDERSSON, bryggare.

Sigill.

SELMA AMANDA ANDERSSON.

Sigill.

Att Bryggaren Olof Andersson och hans hustru Selma Amanda Andersson, född Jönsson, i vår närvaro

med sundt förnuft och fullt förstånd och af fri vilja undertecknat denna handling och förklarat den innehålla deras yttersta vilja och testamente, intyga vi under edlig förpligtelse.

Carl Svensson.

D. E. Lutti.

Uti bestämmelserna i det af oss den 30 Januari 1882 gjorda tillägg till vårt den 24 Januari 1881 upprättade testamente göra vi härmed följande ändringar och tillägg:

1:o) till bestämmelsen i mom. A. punkt 1. i tillägget af den 30 Januari 1882, innefattande, att de till barnhus donerade fastigheterna $\frac{1}{24}$ mantal Kallebäck Mellangården, $\frac{1}{12}$ mantal Kallebäck Sörgården och $\frac{1}{72}$ mantal Kallebäck Mellangården icke få säljas, förordna vi, beträffande förstnämnde $\frac{1}{24}$ mtl. Kallebäck Mellangården och $\frac{1}{12}$ mtl. Kallebäck Sörgården, att desse två hemmanslotter icke heller må bortbytas eller på annat sätt afyttras, samt stadga, med ändring af punkten i öfrigt, att domkyrkorådet, som enligt vårt testamente skall förvalta donationsfonden, må ega rätt meddela tillstånd för Göteborgs stad att begagna alla tre fastighetsandelarna för annat stadens ändamål än jordbruk eller trädgårdsanläggning mot det staden till donationsfonden erlägger årligt arrende eller afgäld med det belopp, som efter gode mäns uppskattning kan högst beräknas utgå af fastigheterna; egande alltså staden rättighet att, i fall så skulle erfordras, å hemmanslotterna uppföra byggnad för något stadens eller det allmännas behof, men icke upplåta desamma eller delar deraf till enskildt bebyggande; och

2:o) ur den i förberörde tillägg mom. A. punkt 2 gjorda bestämelsen om vård och underhåll af trenne

grafplatser å Göteborgs Nya begravningsplats, skall stadgandet: »med enkel plantering af vintergrön» såsom härmed återkalladt utgå, men punktens innehåll i öfrigt kvarstå och gälla med det tillägg likväl, att ifrågavarande grafvar årligen skola sandas. Eriksberg den 5 Juni 1885.

O. ANDERSSON, bryggare.

SELMA AMANDA ANDERSSON.

Att Bryggaren O. Andersson och hans hustru Selma Amanda Andersson i vår närvaro med sundt och fullt förstånd och af fri vilja undertecknat förestående handling och förklarat den innehålla deras yttersta vilja och testamente, intyga undertecknade under edlig förpligtelse.

Carl Svensson.

Kronolänsman.

D. E. Lutti.

Tullkontrollör.

Från det till Säfvedals häradsrätt för bevakning ingifna testamentet i hufvudskrift rätt transsumeradt; betygar.

Göteborg den 3 Juni 1887.

Ex officio:

Yngve Olbers.

Till herrar Stadsfullmäktige i Göteborg.

Härmed öfverlemnas en bestyrkt afskrift af bryggaren Olof Anderssons testamente, innefattande donation till Göteborgs stad af $\frac{1}{8}$ mantal Kallebäck Mellangården och $\frac{1}{12}$ mantal Kallebäck Sörgården i och för inrättande af ett barnhus; och få vi, med tillkännagifvande, att brygga-

ren Andersson aflidit den 2 sistlidne April, tillika med-
dela det testamentet af oss till alla delar godkännes.
Eriksberg i Örgryte den Juni 1887.

Selma Andersson,
enka efter bryggaren Andersson.

Nicoline Peterson, Selma Andersson,
den aflidnes döttrar.

Carl Wahlgren, Carl G. Cederskog,
förmyndare för bryggaren Anderssons omyndige son.

P. A. Andersson,
godman för bokhållaren Henry Peterson, gift med
Nicoline Andersson.

8.

J. C. E. Nollerorhs Donationsfond.

Förre Landtbrukaren Johan Carl Emil Nollerorhs
testamente.

Afskrift.

Härmed förklarar jag, att min yttersta vilja och
testamente innefattas uti nedanstående förordnande:

3:o. Till Göteborgs Stad gifver jag ett belopp af
Ett Hundra Tusen (100,000) Kronor, att under benäm-
ning af J. C. E. Nollerorhs Donationsfond hvars

A 38

ränteafkastning användes till uppfostran och vård af
späda barn, hvilkas föräldrar äro döde eller i följd af
fattigdom äro urståndsatte, att dylik uppfostran och
vård sjelfve bestrida skolande denna fond, som aldrig
får minskas förvaltas icke af Fattigvårds Styrelsen,
utan af en särskild utaf Göteborgs Stadsfullmäktige
utsedd Styrelse, för hvilken Stadsfullmäktige utfärda
närmare instruction, derest sådan af dem pröfvas er-
forderlig, dock skall fondens afkastning efter min död
ärligen under hennes listid uppbäras af min syster
Enke Prostinnan Constance Broman nu boende i Lid-
köping.

Till yttermera visso har jag detta testamente i
nedanstående vittnens närvaro egenhändigt underteck-
nat, hvilket skedde i Göteborg den 11 April 1889.

J. C. E. NOLLEROTH.

Att förre Landtbrukaren J. C. E. Nollerorh af oss
undertecknade personligen känd, anmodat oss på en
gång dervid närvarande, att såsom vittnen bestyrka
denna handling samt inför oss med sundt och fullt för-
stånd och af fri vilja förklarat samma med hans under-
skrift nu försedda handling, hvars innehåll vi Lund-
berg och Stenvall ej känna, innefatta hans yttersta vilja
och förordnande varder af oss härmed intygadt och med
våra namns underskrift bekräftadt.

Göteborg den 11 April 1889.

Alfr. Almén. A. C. Lundberg. J. Alb. Stenvall.

A 39